

Závěrečná zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorského studijního programu na Fakultě životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem

duben 2013

O hodnocení doktorských studijních programů (DSP) na Fakultě životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně (FŽP UJEP) rozhodla Akreditační komise (dále jen AK) v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách na svém zasedání 13.-15. 9. 2010. Následující složení účelové pracovní skupiny (ÚPS) schválila AK dne 6. 2. 2013:

Prof. RNDr. František Sehnal, CSC (předseda), Biologické centrum AV ČR, v.v.i.

Prof. RNDr. Martin Braniš, CSc., Ústav environmentálních studií UK

Doc. RNDr. Daniel Frynta, Dr., Přírodovědecká fakulta UK

Prof. Mgr. Miroslav Šálek, Dr., Fakulta životního prostředí ČZU

Prof. RNDr. Bohumír Jánský, DrSc., Přírodovědecká fakulta UK

Předkládaná zpráva byla zpracována na základě „Sebehodnotící zprávy o uskutečňování doktorských studijních programů“ a formulářů G dokládajících personální zajištění studia (<https://data.akreditacnikomise.cz/com.openkm.frontend.Main/index.jsp>), veřejně dostupných informací (<http://fzp.ujep.cz/Studium/doktorske.php>), poznatků získaných při návštěvě pracoviště dne 26. 2. 2013 a doplňujících informací poskytnutých po návštěvě. Kritické zhodnocení silných a slabých stránek DSP bylo objektivní. Formuláře G však byly v řadě případů zbytečně obsáhlé. Návštěvy pracoviště se zúčastnili všichni členové ÚPS, kromě prof. Jánského.

Fakulta byla na jednání zastoupena následujícími pracovníky:

Děkan Ing. Miroslav Richter

Vedoucí katedry Doc. Ing. T. Loučka, CSc,

Garant doktorského studijního programu Doc. Ing. Pavel Janoš, CSc

Zástupce ÚACH AV ČR, RNDr. Tomáš Matys Grygar, PhD

Po jednání s uvedenými zástupci FŽP navštívila ÚPS pracoviště studentů a její členové měli možnost se studenty hovořit.

1. Charakteristika hodnoceného DSP

Fakulta vychovává studenty v doktorském studijním programu N 1601 – **Ekologie a ochrana prostředí**, který má jeden studijní obor, **Environmentální analytická chemie**. Akreditace byla čtyřletému DSP udělena v r. 2009 a první studenti byli přijati ke studiu v akademickém roce 2010/2011. Platnost akreditace končí 31.12.2013, dva první absolventy je však možno očekávat až v roce 2014. Studium je uskutečňováno ve spolupráci s Ústavem anorganické chemie AV ČR, v.v.i. (ÚACH). Nyní jsou v DSP registrováni 4 studenti – ukázalo se, že kombinovaná forma studia je velmi náročná a vydrží jen ti nejlepší (v současnosti jeden). Studenty vedou čtyři školitelé. Témata disertačních prací odpovídají názvu oboru - jsou prakticky zaměřena, vyžadují však přiměřenou teoretickou průpravu studentů. Studenti mají pro svou práci dobré přístrojové i informační zázemí, v tomto ohledu se infrastruktura FŽP hodně zlepšila a prohloubila se spolupráce s Přírodovědeckou fakultou UJEP. Plocha laboratoří je zatím nedostatečná pro větší množství současně pracujících studentů, škola však připravuje výstavbu Centra přírodovědných a technických oborů, kde bude od roku 2016 dostatečné laboratorní zázemí. Při vypisování témat a při realizaci experimentální části disertací se vhodně využívá spolupráce s ÚACH, průmyslovými podniky a místní samosprávou. Praktické

zaměření disertací s jasně stanoveným cílem je vedle individuálního přístupu ke studentům předností DSP na FŽP UJEP.

2. Výzkumná činnost

Výzkumná činnost se opírá o granty od národních poskytovatelů. V době přípravy materiálů pro hodnocení byla FŽP příjemcem 3 grantů GAČR (jeden společně s ÚACH), 1 z MPO a 1 z MŠMT. Doktorandi se také mohou podílet na řešení grantů, jejichž příjemcem je ÚACH. Pro rozvoj výzkumné infrastruktury je klíčový projekt „Modernizace výuky technických a přírodovědných předmětů se zaměřením na ochranu životního prostředí“ (ENVIMOD), hrazený z OP VpK. FŽP je nositelem - kromě 3 externích institucí je partnerem i PřF UJEP, což bezesporu přispívá ke konsolidaci univerzity. FŽP se účastní celouniverzitního projektu OP VpK, oblast 2.3, v rámci kterého získala prostředky na jednoho postdoka z Ruska.

3. Akademičtí pracovníci

Vědecká činnost většiny učitelů a školitelů je na dobré úrovni (pouze několik akademiků vykazuje nižší publikační činnost). Je pochopitelné, že poměrně malá fakulta nemůže zajistit odborné zázemí ve všech potřebných oblastech a že musí v některých případech spoléhat na externisty. Zdá se však, že rozsah zaměstnání na UJEP je u některých pracovníků vyšší, než odpovídá jejich práci pro školu. Ve spolupráci s PřF UJEP se připravují dvě habilitace interních pracovníků.

4. Studenti, disertace, absolventi

Podmínky pro přijetí: ukončené magisterské studium oboru zaměřeného na životní prostředí nebo vhodného chemického oboru. Upřednostňují se absolventi studia ochrany životního prostředí s výrazným zájmem o analytickou chemii. Tímto přístupem se vychovávají odborníci s širším pohledem na problematiku ochrany životního prostředí, avšak schopní použít sofistikované metody analytické chemie. Nezbytné je individuální vedení studentů, které fakulta dobře zajišťuje. Fakulta se rovněž snaží podnítit zájem studentů už v nižších stupních studia tím, že nabízí atraktivní místa pomocných vědeckých sil, zapojení studentů do výzkumných projektů a samostatné studentské granty. Nově byla podána žádost o akreditaci navazujícího magisterského oboru Environmentální analytická chemie a toxikologie. Pokud bude obor zaveden, urychlí se vytváření dostatečně velkých výzkumných týmů složených z učitelů a studentů od bakalářů po doktorandy. K dobré výzkumné infrastruktuře a akademickému prostředí přispívají zahraniční studenti, přijímaní v rámci programu ERASMUS do magisterských studijních programů (každoročně asi deset). Do DSP jsou vítáni zájemci z jiných VŠ, podmínkou pro přijetí je úspěšná přijímací zkouška, která zahrnuje i prověrku znalosti angličtiny nebo němčiny. Počítá se s každoročním přijetím 4-6 studentů.

Doba studia: Harmonogram studia je určen individuálním studijním plánem tak, aby studium bylo ukončeno během standardní doby plus nejvýše 1-2 roky. Zatím není třeba řešit případný problém přílišného prodlužování studia. Oborová rada studenty zevrubně hodnotí každý rok.

Požadavky na ukončení: Většina požadavků je standardních. Patří k nim zkoušky ze čtyř odborných předmětů a z angličtiny (studenti mají možnost kurzů v rámci UJEP, nejsou však k tomu nuceni), odborná stáž (přednostně na zahraničním pracovišti, délka není upřesněna), presentace na konferenci v anglickém jazyce a podíl na dvou publikacích v impaktovaných časopisech. Disertace mohou být psány a obhajovány v angličtině, připouští se vhodně upravený a doplněný soubor publikací. Disertace budou elektronicky dostupné.

Stipendium: Studenti standardně pobírají stipendium 7000 Kč měsíčně a mají příplatky z projektu OP VpK a případně z dalších grantů v závislosti na možnostech školitele. Za publikace v impaktovaných časopisech dostávají od školy finanční ocenění.

Vědecká výchova: Oborová rada je svým složením zárukou kritického posouzení vědecké práce studentů. Kvalitu rovněž zajišťuje garant oboru doc. Janoš. Studenti jsou spokojeni s prací školitelů a organizací studia, distanční studenti oprávněně považují studium za příliš náročné. Studenti se učí psát publikace a grantové žádosti od svých školitelů, specifikovaný kurz není. Chybí i informace o ochraně autorských a průmyslových práv. Velmi dobré publikační výstupy dvou studentů 3. ročníku dokazují, že vedení studentů a jejich vlastní vědecká práce jsou na mimořádně dobré úrovni: dva studenti mají po čtyřech publikacích v časopisech s IF.

Zahraniční stáže: Soudě z uváděných stáží ve Švédsku a Slovinsku usiluje fakulta o vysílání studentů na dobrá pracoviště. Zahraniční stáže organizuje hlavně školitel.

5. Obecné závěry a doporučení

Doktorské studium je kvalitní, fakulta na studenty klade dostatečně vysoké nároky a zajišťuje dobré podmínky pro jejich práci.

6. Závěry k akreditaci studijních programů:

AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Ekologie a ochrana prostředí* se studijním oborem *Environmentální analytická chemie* na 4 roky.

7. Kontrola plnění závěrů a doporučení:

AK žádá u studijního oboru *Environmentální analytická chemie* předložení obhájených disertačních prací ke kontrole k 30.6.2015.